

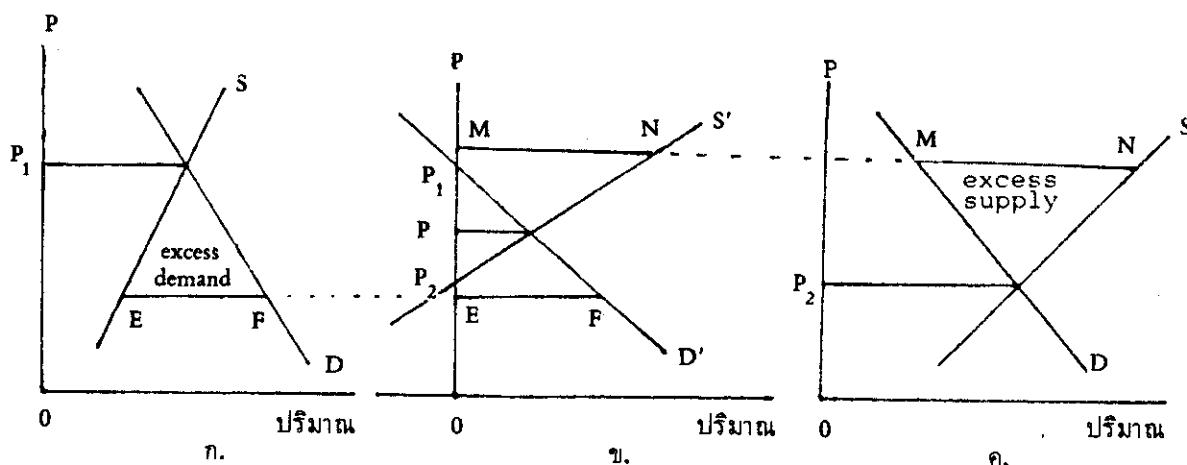
บทที่ 4

การปรับดุลการชำระเงินทางด้านราคา

ในการศึกษาถึงความสอดคล้องของระบบมาตรฐานทองคำกับทฤษฎีปริมาณเงินในบทที่ 1 จะเห็นได้ว่า เมื่อประเทศมีปัญหาดุลการชำระเงิน ราคัสินค้าจะปรับตัวตามปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ ในที่สุดแล้วการปรับตัวของราคัสินค้าจะทำให้ดุลการชำระเงินสมดุล ซึ่งเป็นการปรับดุลการชำระเงินทางด้านราคาวิธีหนึ่ง ส่วนการปรับดุลการชำระเงินทางด้านราคาวิธีหนึ่งคือ การปรับอัตราแลกเปลี่ยน เป็นการปรับดุลการชำระเงินทางด้านราคากาหง ซึ่ง การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลทำให้ราคัสินค้าเปลี่ยนแปลง นั่นคือ ราคัสินค้าออกในรูปของเงินตราต่างประเทศถูกกลง และราคัสินค้าเข้าในรูปของเงินตราในประเทศเพียงขึ้น การลดค่าของเงินจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของสินค้า และความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทานของสินค้าจะมีบทบาทในการกำหนดผลประกอบของการลดค่าของเงิน

อุปสงค์และอุปทานของสินค้าในการค้าระหว่างประเทศ

ในการพิจารณาถึงอุปสงค์และอุปทานในการค้าระหว่างประเทศของสินค้านิดใดชนิดหนึ่ง สมมุติว่า ประเทศที่พิจารณาเป็นผู้ส่งสินค้าเข้า และพิจารณาในรูปของเงินตราภายในประเทศที่ส่งเข้า ดังรูปที่ 4.1 โดยมีข้อสมมุติดังนี้ ในรูป ก. ประเทศที่ต้องการสินค้าเข้า ผลิตสินค้านิดนั้นได้ภายในประเทศแต่ระดับราคาก่อนข้างสูง ดังนั้น เมื่อราคัสินค้านิดนั้นในตลาดโลกค่าลงมา ราคัสินค้าในประเทศนั้นจะค่าลงด้วย ประเทศนั้นจึงมีความต้องการสินค้านิดนั้นเพิ่มขึ้น จะได้เส้นอุปสงค์ของสินค้าเข้า ดังแสดงในรูป ข. ส่วนในรูป ก. ประเทศที่ส่งออกสินค้านิดนั้น ผลิตสินค้าได้ในประเทศที่ระดับราคาก่อนข้างค่า เมื่อราคัสินค้าในตลาดโลกสูงกว่าราคากายในประเทศ ประเทศนั้นจะผลิตสินค้าเพื่อส่งออก จะได้เส้นอุปทานของสินค้าเข้า ดังแสดงในรูป ข. เช่นกัน

รูปที่ 4.1

ในรูป ก. จุดดุลยภาพของตลาดที่อุปสงค์เท่ากับอุปทาน เกิดขึ้นที่ระดับราคา P_1 เมื่อ ระดับราคาสูงกว่า P_1 จะเกิดอุปทานส่วนเกิน (excess supply) แต่เมื่อราคาน้ำตกกว่า P_1 จะเกิด อุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ส่วนเกินและอุปทานส่วนเกิน ณ ระดับราคาต่างๆ แสดงอยู่ในรูป ข. ให้เส้น D' แทนอุปสงค์ส่วนเกินของสินค้า ซึ่งปรากฏ ในภาคการค้าระหว่างประเทศ อุปสงค์ของสินค้าต่างประเทศจะเกิดขึ้นเมื่อราคainตลาดระหว่างประเทศต่ำกว่าราคainประเทศเมื่อยังไม่มีการค้า นั่นคือ ระดับราคา P ต่ำกว่าราคain P_1

เส้นอุปสงค์ส่วนเกิน ถือว่าเป็นเส้นอุปสงค์ส่วนเกินต่อเนื่อง (derived excess demand) เพราะได้มาจากการเส้นอุปสงค์และอุปทานภายในประเทศ ความยืดหยุ่นของเส้นอุปสงค์ส่วนเกิน (D') จะมากกว่าความยืดหยุ่นของเส้นอุปสงค์ภายในประเทศ (D) เพราะรวมเอาความยืดหยุ่น ของเส้นอุปทาน (S) เข้าไว้ด้วย ถ้าเส้นอุปทานภายในประเทศมีความยืดหยุ่นเป็นคูณย์ หรือ เป็นเส้นตั้งฉาก เส้น D และ D' จะมีความยืดหยุ่นเท่ากัน และถ้าเส้นอุปทานภายในประเทศ นั้นมีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ (๑) หรือเป็นเส้นชนวนกับแกนนอน เส้น D' จะเป็นเส้น ชนวนกับแกนนอนที่ระดับราคาเดียวกันกับเส้นอุปทาน

โดยวิธีเดียวกัน จะศึกษาถึงสถานการณ์ของประเทศที่ส่งออก ดังในรูป ค. โดยกำหนดให้แทนราคาแสดงในรูปของเงินตราในประเทศที่ส่งเข้า หันนี้เพื่อความสะดวกในการนำเสนอบุปสงค์และอุปทานส่วนเกินมาเขียนรวมในรูปเดียวกัน คือ ในรูป ข. จากรูป ค. จุดดุลยภาพอยู่ที่ P_2 เมื่อระดับราคาสินค้าสูงกว่า P_2 ประเทศนี้จะมีอุปทานส่วนเกิน ก่อให้เกิดว่าทุกระดับราคาที่สูงกว่า P_2 ประเทศนี้จะมีอุปทานส่วนเกินของสินค้าและสามารถส่งสินค้าออกไปขายในตลาดโลกได้ ให้เส้น S' ในรูป ข แทนอุปทานของสินค้าในตลาดโลก

ในรูป ข. จุดดุลยภาพในตลาดต่างประเทศของสินค้านิดน้อยที่ระดับราคา P โดยราคากำหนดให้แทนราคานี้อยู่ในรูปของเงินตราในประเทศที่ส่งเข้า ระดับราคา P ทำก่อให้ราคาย่อมต่ำกว่าราคานี้ในประเทศที่ส่งออกเมื่อยังไม่มีการค้า แสดงว่า หั้งสองประเทศได้รับผลประโยชน์จากการค้า

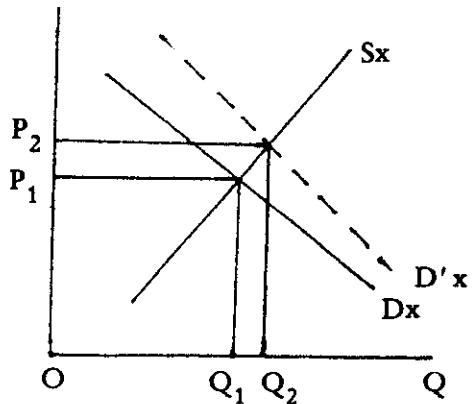
การลดค่าของเงินกับการเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์และอุปทานของสินค้า

ในการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน ความยืดหยุ่นของเส้นอุปสงค์และอุปทานมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการลดค่าของเงิน การวิเคราะห์ในที่นี้ใช้เส้นอุปสงค์และอุปทานส่วนเกินเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการวิเคราะห์

การลดค่าของเงินจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์และอุปทานหั้งของสินค้าออก และสินค้าเข้า โดยที่สังเกตุของการเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าเส้นอุปสงค์และอุปทานเป็นของสินค้าออกหรือสินค้าเข้า และแทนราคากำหนดให้ในรูปของเงินตราในประเทศหรือเงินตราต่างประเทศ ดังจะได้อธิบายต่อไป

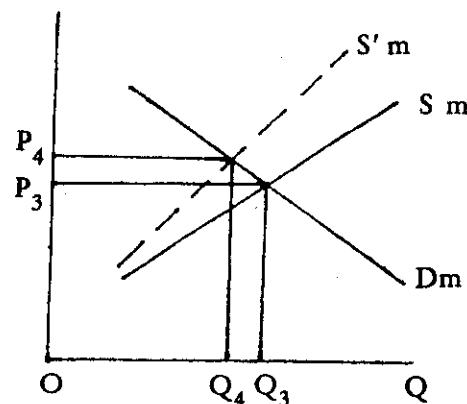
ในรูปที่ 4.2 สมมุติให้แทนตัวแทนราคานี้ในรูปของเงินตราในประเทศ (บาท) แทนนอนแทนปริมาณของสินค้า ให้รูป ก. แทนสินค้าออก และรูป ข. แทนสินค้าเข้า และให้เส้น D_x และ D_m แทนอุปสงค์ของสินค้าออกและสินค้าเข้าตามลำดับ ส่วนเส้น S_x และ S_m แทนอุปทานของสินค้าออกและสินค้าเข้าตามลำดับ

ราคานิรูปเงินบาท

ก. สินค้าออก

ราคานิรูปเงินบาท

ข. สินค้าเข้า

รูปที่ 4.2

จากรูป ก. เดิมคุณภาพอยู่ที่ระดับราคา P_1 ความต้องการสินค้า Q_1 ประเทศไทย มีรายได้จากการขายสินค้าออก $P_1 \times Q_1$ ต่ำมาเมื่อค่าของเงินบาทลดลง สินค้าไทยในสายตา ของชาวต่างประเทศจะถูกกลง อุปสงค์ของชาวต่างประเทศที่มีต่อสินค้าไทยจะเพิ่มขึ้น ทำให้เส้น Dx เลื่อนออกไปทางขวาเมื่อเป็นเส้น $D'x$ การเลื่อนออกไปของเส้น Dx จะไม่เลื่อนขนานกับ เส้นเดิม ยิ่งระดับราคาสูงขึ้น เส้น Dx ยิ่งเลื่อนห่างออกไปมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับที่ระดับ ราคาต่ำกว่า และถ้าเส้นที่เลื่อนออกไปนั้นมีความยืดหยุ่นมาก เส้นจะเลื่อนห่างออกไปมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นที่มีความยืดหยุ่นน้อย

ส่วนเส้น Sx จะไม่เปลี่ยนแปลง เพราะผู้ผลิตสินค้าออกซึ่งเป็นคนในประเทศยังคง ผลิตสินค้าตอบสนองต่อระดับราคาในรูปเงินบาทเดิม เช่นเมื่อราคัสินค้าเปลี่ยนจาก P_1 เป็น P_2 ปริมาณการผลิตจะเพิ่มจาก Q_1 เป็น Q_2 นั้นคือเปลี่ยนแปลงการผลิตอยู่บนเส้นเดิม

ในรูป ก. หลังจากการลดค่านองเงิน จุดคุณภาพอยู่ที่ระดับราคา P_2 ปริมาณ Q_2 ประเทศไทยมีรายได้จากการขายสินค้าออก $P_2 \times Q_2$ ซึ่งมากกว่าจำนวนเดิม $P_1 \times Q_1$

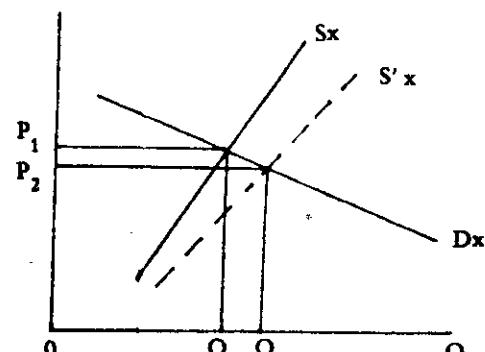
ส่วนในรูป ข. เดิมคุณภาพของ การส่งเข้าอยู่ที่ระดับราคา P_3 ปริมาณ Q_3 ประเทศไทย ใช้เงินไปในการส่งสินค้าเข้า $P_3 \times Q_3$ เมื่อค่านองเงินบาทลดลงเส้น Dm จะคงที่ เพราะผู้

ชื่อสินค้าเข้ายังคงชื่อสินค้าเข้าในปริมาณเท่าเดิม ทุก ๆ ระดับราคาในรูปเงินบาท แต่เส้น S_m จะเลื่อนออกไปทางซ้ายมือ เป็นเส้น $S'm$ เพราะการลดค่าของเงินบาท ทำให้ราคัสินค้าเข้า ในรูปของเงินบาทเพิ่งขึ้น จุดดุลยภาพใหม่ออยู่ที่ระดับราคา P_4 ปริมาณสินค้า Q_4 ประเทศไทย ใช้เงินซื้อสินค้าเข้า $P_4 \times Q_4$ จากที่จะเห็นได้ว่า $P_4 \times Q_4$ น้อยกว่า $P_3 \times Q_3$

เมื่อเปรียบเทียบรูป 4.2 ก. และ ข. จะเห็นได้ว่า หลังจากการลดค่าของเงิน ในรูป ก. ประเทศไทยขายสินค้าออกได้เพิ่มขึ้น และในรูป ข. ประเทศไทยซื้อสินค้าเข้าลดลง จึงสรุปได้ว่า การลดค่าของเงินทำให้คุณการชำระเงินดีขึ้น

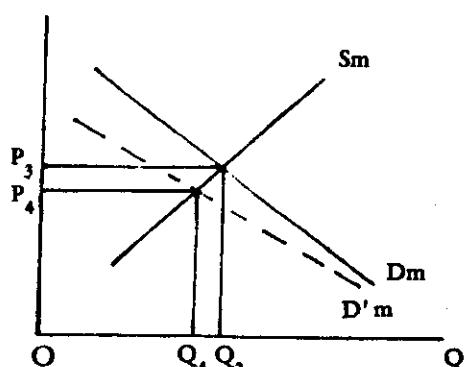
ในการวิเคราะห์ต่อไป คือในรูปที่ 4.3 มีข้อสมมติที่แตกต่างไปจากเดิม คือ ให้แกนตั้งแทนราคาในรูปของเงินตราต่างประเทศ (คอลลาร์) ส่วนเงื่อนไขอื่น ๆ ยังคงเหมือนเดิม

ราคาในรูปเงินคอลลาร์

ก. สินค้าออก

ราคาในรูปเงินคอลลาร์

ข. สินค้าเข้า

รูปที่ 4.3

ในรูป ก. เดิมคุณภาพอยู่ที่ระดับราคา P_1 ปริมาณ Q_1 ประเทศขายสินค้าออกเป็นมูลค่าในรูปของเงินเดลลาร์ $P_1 \times Q_1$ เมื่อลดค่าของเงิน เส้น D จะคงที่ ผู้ซื้อสินค้าออกซึ่งเป็นชาวต่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงปริมาณการซื้อสินค้า เมื่อราคาซึ่งแสดงในรูปของเงินเดลลาร์เปลี่ยน การเปลี่ยนแปลงการซื้อสินค้าออกจะอยู่บนเส้น Dx เดิม ส่วนเส้น Sx จะเลื่อนออกมาทางขวาเมื่อเป็นเส้น $S'x$ เพราะเมื่อเงินบาทลดค่า ราคасินค้าออกของไทยในรูปของเงินเดลลาร์จะถูกลง หรือทุกระดับราคาเดิมในรูปของเงินบาท ใช้เงินเดลลาร์ลดลง เส้นจึงเลื่อนออกมาทางขวาเมื่อ ประเทศสามารถขายสินค้าออกได้เป็นมูลค่า $P_2 \times Q_2$ ซึ่งมากกว่าเดิม $P_1 \times Q_1$

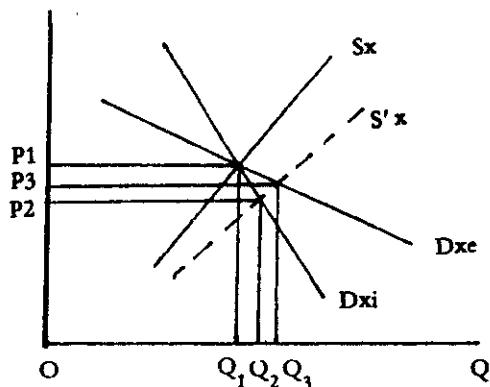
ส่วนในรูป ข. ให้ดุลยภาพในการสั่งเข้าครั้งแรกอยู่ที่ระดับราคา P_3 ปริมาณสินค้า Q_3 หรือเป็นมูลค่าในรูปของเงินเดลลาร์เท่ากับ $P_3 \times Q_3$ การลดค่าเงินบาทจึงทำให้เส้น Dm เลื่อนไปทางด้านซ้ายเป็น $D'm$ เพราะราคасินค้าเข้าเมืองคิดเป็นเงินไทยจะแพงขึ้น ดังนั้นทุกระดับราคาเดิมในรูปของเงินเดลลาร์ ผู้ซื้อจะซื้อสินค้าเข้าน้อยลง ส่วนเส้น Sm จะคงที่ เพราะผู้ผลิตชาวต่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตอยู่บนเส้น Sm เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของราคасินค้าในรูปของเงินเดลลาร์ จุดดุลยภาพใหม่อยู่ที่ระดับราคา P_4 ปริมาณ Q_4 ประเทศซื้อสินค้าเข้าในรูปของเงินเดลลาร์เป็นมูลค่า $P_4 \times Q_4$ ซึ่งน้อยกว่ามูลค่าการซื้อเดิม $P_3 \times Q_3$

เมื่อเปรียบเทียบรูป 4.3 ก. และ ข. จะเห็นได้ว่า หลังจากการลดค่าของเงินประเทศไทยขายสินค้าออกได้มากขึ้น และสั่งสินค้าเข้าลดลง ทำให้ดุลการชำระเงินของประเทศไทยดีขึ้น

การลดค่าของเงินกับความยืดหยุ่นของเส้นอุปสงค์ของสินค้า

อย่างไรก็ตามการลดค่าของเงินไม่จำเป็นต้องทำให้คุณการซื้อขายเงินดีขึ้นเสมอไป ดังที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของความยืดหยุ่นของเส้นอุปสงค์ สินค้าเส้นอุปสงค์มีความยืดหยุ่นมาก การลดค่าของเงินจะทำให้คุณการซื้อขายเงินดีขึ้น แต่สินค้าเส้นอุปสงค์มีความยืดหยุ่นน้อยการลดค่าของเงินจะทำให้คุณการซื้อขายเงินแยลง ดังแสดงในรูปที่ 4.4

ราคาในรูปเงินคอลลาร์

รูปที่ 4.4

ให้เส้น Dxi และ Dxe แทนเส้นอุปสงค์ของสินค้าออกที่มีความยืดหยุ่นน้อย (inelastic) และมีความยืดหยุ่นมาก (elastic) ตามลำดับ และเส้น Sx แทนเส้นอุปทานของสินค้าออก ในครั้งแรกคุณภาพอยู่ที่ระดับราคา P_1 ปริมาณ Q_1 เมื่อลดค่าของเงิน เส้น Dxi และ Dxe จะไม่เปลี่ยนแปลง แต่เส้น Sx จะเลื่อนออกไปทางขวาเป็น $S'x$ เพราะสินค้าออกทุกรายดับราคาเดิม ในรูปของเงินบาท เมื่อคิดเป็นเงินคอลลาร์จะถูกกลง เส้น Dxi จะตัดกับเส้น $S'x$ ที่ระดับราคา P_2 ปริมาณ Q_2 จะเห็นได้ว่าในกรณีที่เส้น Dxi มีความยืดหยุ่นน้อย หลังจากลดค่าของเงินแล้ว

มูลค่าการส่งออกลดลง เพราะ $P_1 \times Q_1$ มากกว่า $P_2 \times Q_2$ ส่วนเส้น Dxe ซึ่งมีความยืดหยุ่นมากจะตัดกับเส้น $S'x$ ที่ระดับราคา P_3 ปริมาณ Q_3 มูลค่าการส่งออกจะเพิ่มขึ้น เพราะ $P_3 \times Q_3$ มากกว่า $P_1 \times Q_1$

สรุปได้ว่า ถ้าเส้นอุปสงค์มีความยืดหยุ่นมาก การลดค่าของเงินจะทำให้คุณการซาระเงินดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าเส้นอุปสงค์มีความยืดหยุ่นน้อย การลดค่าของเงินจะทำให้คุณการซาระเงินแผลง

การวิเคราะห์คุณการซาระเงินโดยพิจารณาถึงความยืดหยุ่น (Elasticities)

การศึกษาคุณการซาระเงินโดยพิจารณาถึงความยืดหยุ่น เป็นวิธีที่ใช้กันมานานแล้ว หรือเรียกว่า classical approach โดยดูจากอุปสงค์ของสินค้าเข้าและสินค้าออก ซึ่งเป็นองค์ประกอบของคุณการค้า การซื้อสินค้าเข้าขึ้นกับผู้นำนักอาศัยในประเทศ ส่วนการขายสินค้าออกของประเทศ ขึ้นกับผู้นำนักอาศัยในต่างประเทศ การพิจารณาในที่นี้เป็นการพิจารณาถึงคุณภาพบางส่วน โดยมีราคาเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ สมมติว่าสิ่งอื่น ๆ คงที่ ราคัสัมพัทช์ (relative prices) ระหว่างสินค้าในประเทศไทยและสินค้าออกของต่างประเทศ เป็นตัวกำหนดปริมาณการซื้อขายสินค้า ดังนั้น มูลค่าสินค้าออกและสินค้าเข้า จึงขึ้นอยู่กับราคาในประเทศไทย ราคากองต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยน

ในขั้นแรกการซื้อสินค้าออกและสินค้าเข้ากำหนดโดยราคัสัมพัทช์ ราคัสัมพัทช์ระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกากำหนดโดยราคาที่แท้จริง (absolute price) และอัตราแลกเปลี่ยนตัวอย่างเช่น ราคาน้ำหมอมไปไทย 60 บาท และในสหรัฐอเมริกา 2 ดอลลาร์ ราคัสัมพัทช์ของน้ำหมอมขึ้นกับอัตราแลกเปลี่ยน ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนขณะนั้น 20 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ น้ำหมอมของไทยจะมีราคา 3 ดอลลาร์ จะมีการส่งเข้าจากอเมริกา ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเป็น 30 บาท ราคาน้ำหมอมจะเป็น 2 ดอลลาร์เท่ากัน ไม่มีการค้าเกิดขึ้น ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเป็น 60 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ ราคาน้ำหมอมของไทยจะเป็น 1 ดอลลาร์ จะมีการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา

การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน หรือการเปลี่ยนแปลงราคาก็แท้จริงทั้งราคain ประเทศไทยและราคain ต่างประเทศ จะทำให้ราคัสัมพัทช์เปลี่ยนแปลง การลดค่าของเงินหรือการที่เงินเสื่อมค่าลงเป็นการเปลี่ยนแปลงฐานะของการแข่งขัน ถ้าราคасินค้าของไทยสูงขึ้น น้อยกว่าราคасินค้าของต่างประเทศ หรืออัตราแลกเปลี่ยนในประเทศไทยสูงขึ้น ฐานะการแข่งขันของ

ไทยจะดีขึ้น ตามทฤษฎีนี้การลดค่าของเงิน ทำให้ปริมาตรการส่งออกเพิ่มขึ้นและ (หรือ) ปริมาตรการสั่งเข้าลดลง อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการส่งออกขึ้นกับมูลค่าด้วย เช่น ขายน้ำหอมได้ 3 ขวด ถ้าราคาวัดละ 20 บาท แต่จะขายได้ 5 ขวด ถ้านำ้น้ำหอมราคาวัดละ 10 บาท มูลค่าการส่งออกจะลดลงจาก 60 บาท เป็น 50 บาท ทั้งๆ ที่ปริมาตรการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 3 ขวด เป็น 5 ขวด ดังนั้นในการคำนวณมูลค่าของ การส่งออก จะต้องทราบถึงความยืดหยุ่นทางด้านราคาของอุปสงค์ของสินค้าออกและสินค้าเข้า

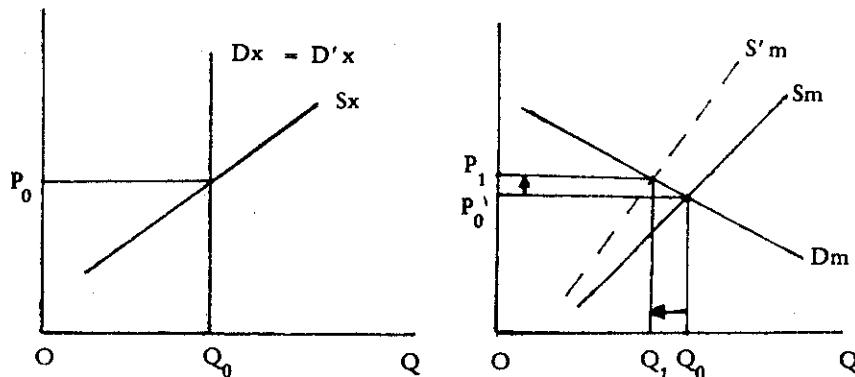
ในช่วงทศวรรษ 1920-1930 ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความยืดหยุ่นของอุปสงค์ในการค่าระหว่างประเทศ พนบว่า มีความยืดหยุ่นค่า ทำให้ Marshall-Lerner กำหนดข้อจำกัดบางประการในการปรับดุลการชำระเงินทางด้านราคา หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า Marshall-Lerner Condition โดยมีเงื่อนไขว่าการลดค่าของเงินจะทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้น $\text{ถ้า } Edx + Edm > 1$ โดยที่ Edx และ Edm แทนความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินค้าออกและสินค้าเข้าตามลำดับ

การที่กล่าวว่าดุลการชำระเงินดีขึ้นอาจเป็นในรูปของการขาดดุลน้อยลงหรือมีการเกินดุลมากขึ้น เงื่อนไขของ Marshall-Lerner ยังคงถูกต้อง แม้ว่าความยืดหยุ่นทางด้านราคาของเส้นอุปสงค์ สินค้าออกและสินค้าเข้าของประเทศนั้น มีความยืดหยุ่นน้อย แต่รวมของความยืดหยุ่นมีค่า > 1 เช่น $Edm = - (0.7)$ และ $Edx = - (0.7)$, $Edm + Edx$ ยังคงมีค่า > 1 เพราะค่าของความยืดหยุ่นรัดใน absolute term

ถ้าดุลการชำระเงินคิดในรูปเงินบาท (เงินสกุลในประเทศไทย) การลดค่าของเงินทำให้มูลค่าสินค้าออกเพิ่มขึ้น เว้นไว้แต่ความยืดหยุ่นทางด้านราคาของอุปสงค์สินค้าออกเป็น 0 มูลค่าสินค้าออกจะคงที่ ในกรณีเช่นนี้ การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าสินค้าเข้าจะเป็นตัวกำหนดว่าดุลการชำระเงินจะเป็นอย่างไร ในขณะที่ราคาในรูปเงินบาทของสินค้าเข้าสูงขึ้น มูลค่าสินค้าเข้าในรูปเงินบาทจะลดลงตราบใดที่ความยืดหยุ่นทางด้านราคาของอุปสงค์สินค้าเข้ามากกว่า 1 หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าการลดลงของค่าเงิน จะทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้น ตราบใดที่ความยืดหยุ่นทางด้านราคาของอุปสงค์สินค้าเข้า > 1 แม้ว่าความยืดหยุ่นทางด้านราคาของอุปสงค์สินค้าออก = 0

ราคาในรูปเงินบาท

ราคาในรูปเงินบาท

ก. สินค้าออก

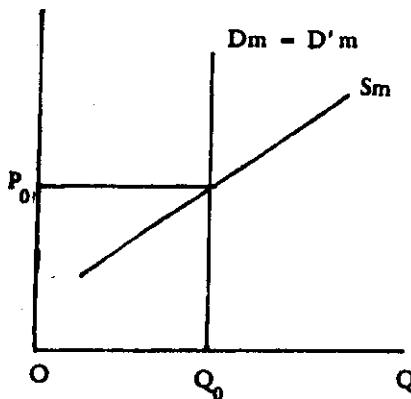
ข. สินค้าเข้า

รูปที่ 4.5

ในรูปที่ 4.5 รูป ก. การลดลงของค่าเงินบาท จะไม่ทำให้เส้น S_x เปลี่ยนแปลง เพราะผู้ผลิตสินค้าออกในประเทศไทย ผลิตสินค้าออกตอบสนองต่อราคางานในประเทศไทย เส้น D_x จะไม่เปลี่ยนแปลงเช่นกัน เพราะความต้องการสินค้าออกคงที่ไม่ว่าราคากำจะเป็นเท่าไหร่ก็ตาม เนื่องจาก $Ed_x = 0$ มูลค่าของสินค้าออกจึงคงที่ ในรูป ข. การลดค่าของเงินจะไม่ทำให้เส้น D_m เปลี่ยนแปลง เพราะอุปสงค์สินค้าเข้าจะตอบสนองต่อราคางาน แต่สินค้าเข้าจะแพงขึ้น เส้น S_m จึงเลื่อนไปเป็น $S'm$ มูลค่าสินค้าเข้าลดลง เพราะ $Em > 1$ ปริมาณการซื้อสินค้าเข้า ลดลงมากกว่าการเพิ่มขึ้นของราคាដ่อน่วย เมื่อมูลค่าการส่งออกคงที่ แต่มูลค่าการนำเข้าลดลง จะทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้น

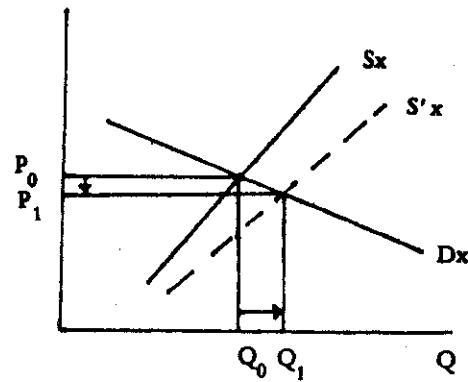
สาเหตุการข้ารำเงินรัคในรูปเงินดอลลาร์ (เงินสกุลต่างประเทศ) สาเหตุความยึดหยุ่นทางด้านราคานองอุปสงค์สินค้าเข้าเป็น 0 ($Ed_m = 0$) การลดค่าของเงินจะไม่ทำให้มูลค่าสินค้าเข้าเปลี่ยนแปลง แต่คุณการข้ารำเงินจะดึงขึ้นสาเหตุความยึดหยุ่นทางด้านราคานองอุปสงค์สินค้าออกมีค่ามากกว่า 1 ($Ed_x > 1$)

ราคานในรูปเงินดอลลาร์

ก. สินค้าเข้า

ราคานในรูปเงินดอลลาร์

ข. สินค้าออก

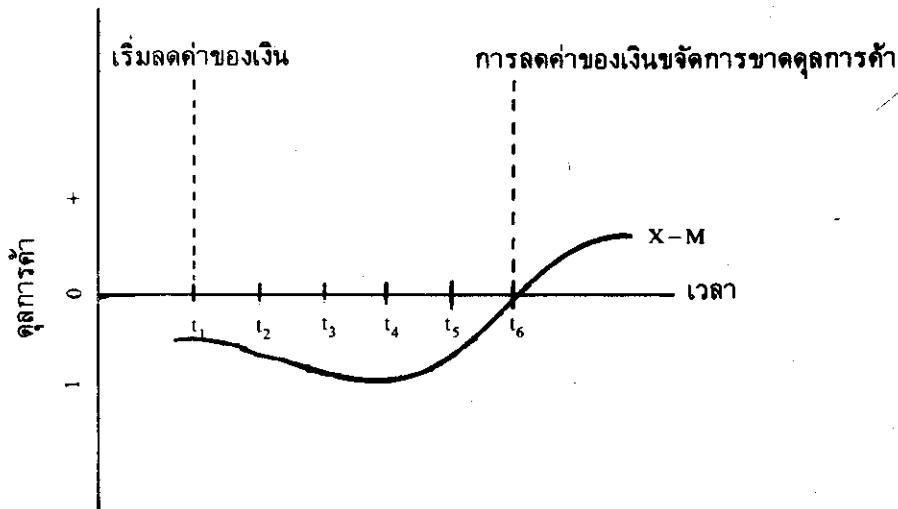
รูปที่ 4.6

ในรูปที่ 4.6 รูป ก. การลดค่าของเงินจะไม่ทำให้เส้น S_m เปลี่ยนแปลง เพราะชาวต่างประเทศเป็นผู้ผลิตสินค้านี้ และราคาสินค้าคงในรูปของเงินตราต่างประเทศ และเส้น D_m จะไม่เปลี่ยนแปลงเช่นกัน เพราะ $Ed_m = 0$ มูลค่าสินค้าเข้าไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนทางด้านสินค้าออกแสดงในรูป ข. การลดค่าของเงิน จะไม่ทำให้เส้น D_x เปลี่ยนแปลง เพราะความต้องการสินค้าออกของไทยโดยช้าต่างประเทศตอบสนองต่อราคาในรูปของดอลลาร์ แต่สินค้าออกจะถูกกลง เส้น S_x จึงเลื่อนไปทางขวาเป็น $S'x$ มูลค่าของการส่งออกเพิ่มขึ้น เพราะราคาสินค้าต่อหน่วยลดลงน้อยกว่าปริมาณการขายที่เพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งสินค้าเข้าคงที่ในขณะที่มูลค่าการส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้น ดูลการข้ารำเงินจึงดีขึ้น

อย่างไรก็ตามเงื่อนไขของ Marshall-Lerner มีข้อจำกัดบางประการ คือ ความไม่สมดุลของดุลการชำระเงินที่เกิดขึ้นจะต้องไม่มาก เช่น สินค้าเข้าจะต้องไม่มากกว่าสินค้าออกจนเกินไป การลดค่าของเงินตามเงื่อนไขของ Marshall-Lerner ที่ว่า $Edx + Edm. > 1$ จึงจะสามารถใช้แก้ไขความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นได้ ถ้าสินค้าเข้ามากกว่าสินค้าออกมาก หรือมีการขาดดุลเกิดมากขึ้น ความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าออกและสินค้าเข้าจะต้องมากพอ การลดค่าของเงินจึงจะแก้ไขปัญหาความไม่สมดุลได้

การวิเคราะห์ดุลการชำระเงินโดยพิจารณาจากความยืดหยุ่นตามเงื่อนไขของ Marshall-Lerner เป็นการถูกต้องในการเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณเมื่อราคามาเปลี่ยนแปลง ในช่วงระยะเวลา 1 ปี หรือน้อยกว่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณอาจมีความล่าช้าเกิดขึ้น เนื่องจากมีความล่าช้าในการตอบสนองต่อราคา ความล่าช้าในการเปลี่ยนแปลงรสนิยม ความล่าช้าในการส่งสินค้าออก เช่น ความล่าช้าในการติดต่อขอใบอนุญาตส่งออก ความล่าช้าเนื่องจากยังมีสินค้าคงเหลืออยู่ในคลังสินค้า หรือความล่าช้าในการเพิ่มผลผลิต โดยเฉพาะสินค้าในภาคเกษตร ปัญหาความล่าช้าในกระบวนการตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน จนกระทั่งถึงผลขั้นสุดท้ายที่มีต่อดุลการค้า หรือเรียกว่าผลกระทบของ J-curve นั้น ในระยะสั้นมาก ๆ การลดค่าของเงินทำให้ดุลการค้าเลวลง แต่เมื่อเวลาผ่านไป ดุลการค้าจะดีขึ้น เพราะระบบเศรษฐกิจต้องใช้เวลาในการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา

การอธิบายถึงผลของการลดค่าของเงินเมื่อเวลาผ่านไปด้วย J-curve แสดงในรูปที่ 4.7 J-curve แสดงให้เห็นว่า ในระยะแรกของการลดค่าของเงิน ดุลการค้าเลวลงเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เพราะผลกระทบขั้นแรกของการลดค่าของเงินคือ การเพิ่มค่าใช้จ่ายในการสั่งเข้า เนื่องจากปริมาณสินค้าเข้าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันที แต่เมื่อเวลาผ่านไป จะมีการปรับปริมาณการสั่งเข้าให้ลดลงในขณะเดียวกันมีการสั่งออกเพิ่มขึ้น ในที่สุดแล้วดุลการค้าจะดีขึ้น

รูปที่ 4.7

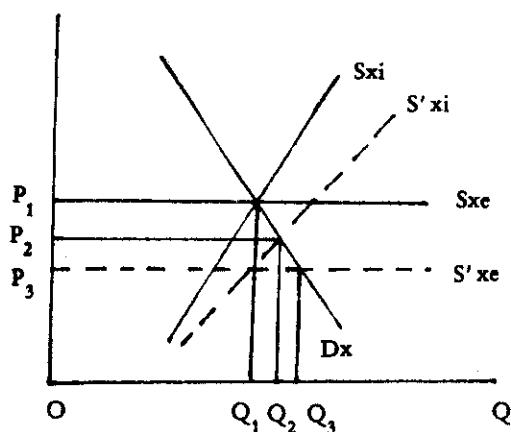
ผลกระทบทันทีของการลดค่าของเงินคือ การเปลี่ยนแปลงในราคាសัมพัทธ์ ถ้าประเทศลดค่าของเงิน 10 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่า ราคัสินค้าเข้าในรูปของเงินสกุลในประเทศสูงขึ้นทันที 10 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณการสั่งเข้าจะลดลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของสัมภุปสงค์ในขณะเดียวกัน ผู้ส่งออกจะได้รับเงินในรูปของเงินสกุลภายใต้ประเทศเพิ่มขึ้นทันที 10 เปอร์เซ็นต์ สำหรับทุกหน่วยของเงินตราต่างประเทศที่ได้รับ ราคัสินค้าออกในรูปของเงินตราต่างประเทศสูง ผู้ส่งออกมีฐานะการแข่งขันดีขึ้น ทำให้สามารถขายสินค้าออกได้มากขึ้น ผลกระทบของการลดค่าของเงินดังกล่าวข้างต้น จะต้องใช้เวลาเพื่อให้มีการปรับตัวในปริมาตรการส่งออกและสั่งเข้า

นักเศรษฐศาสตร์ชื่อ Jenz และ Rhomberg ได้คำนวณค่าความยืดหยุ่นในช่วงปี 1940 พนว่า ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณสินค้าที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากราคabeเปลี่ยนใช้เวลาประมาณ 3 ปี และใช้เวลาประมาณ 5 ปี สำหรับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินค้าที่เกิดขึ้น 90 เปอร์เซ็นต์

อย่างไรก็ตามเงื่อนไขของ Marshall-Lerner ที่ว่า $\text{Edx} + \text{Edm} > 1$ การลดค่าของเงินจะทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้น เป็นเพียงเงื่อนไขที่พอเพียง (sufficient) เท่านั้น แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้น ดังข้อโต้แย้งของ Kindleberger ที่แสดงให้เห็นว่า $\text{Edx} + \text{Edm} > 1$

โดยที่ E_{dx} มีความยึดหยุ่นน้อย และให้เส้นอุปทานมีความยึดหยุ่นน้อย ($E_s < 1$) ด้วย การลดค่าของเงินเมื่อเส้นอุปทานมีความยึดหยุ่นน้อย จะทำให้ดุลการซื้อขายเงินแล้วง่ายกว่าในกรณีที่เส้นอุปทานมีความยึดหยุ่นมากดังรูปที่ 4.8

ราคาในรูปเงินดอลลาร์

รูปที่ 4.8

ให้เส้น Dx แทนอุปสงค์ของสินค้าออกที่มีความยึดหยุ่นน้อย และให้เส้น Sxi และ Sxe แทนเส้นอุปทานของสินค้าออกที่มีความยึดหยุ่นน้อยและมากตามลำดับ การลดค่าของเงินจะทำให้เส้น Sxi เลื่อนเป็น $S'xi$ และเส้น Sxe เลื่อนเป็น $S'xe$ จะเห็นได้ว่า หลังจากการลดค่าของเงิน สายเส้นอุปทานมีความยึดหยุ่นน้อย มูลค่าของ การขายสินค้าออกลดลงไม่มากนัก โดยลดจาก $P_1 \times Q_1$ เป็น $P_2 \times Q_2$ แต่ในกรณีที่เส้นอุปทานมีความยึดหยุ่นมาก มูลค่าของ การขายสินค้าออกจะลดลงมากกว่า โดยลดจาก $P_1 \times Q_1$ เป็น $P_3 \times Q_3$

ผลกระทบของการลดค่าของเงินต่ออัตราการค้า

อัตราการค้าคืออัตราส่วนระหว่างราคาสินค้าเข้าและสินค้าออก อัตราการค้าจะดีขึ้นถ้าอัตราส่วนนี้สูงขึ้น กล่าวคือ ประเทศสามารถซื้อสินค้าเข้าได้มากขึ้นจากจำนวนปัจมุทัย การส่งออกที่กำหนดให้ หรือกล่าวได้ว่า ประเทศจะดีขึ้นถ้าสามารถขายสินค้าออกได้ราคาสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าเข้า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลกระทบต่ออัตราการค้า ตัวอย่างเช่น การลดค่าของเงินจะทำให้อัตราการค้าดีขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความยึดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทานของสินค้าและบริการนำเข้าและส่งออก (Heller, 1974, หน้า 117)

คำตามบทที่ 4

- จะแสดงให้เห็นว่าเส้นอุปสงค์และอุปทานของสินค้าและบริการในตลาดโลก เป็นเส้นอุปสงค์ และอุปทานต่อเนื่อง
- เพราะเหตุใด เส้นอุปสงค์ และเส้นอุปทานของสินค้าและบริการในตลาดโลกจึงเป็นเส้นที่ ลาดกว่าหรือมีความยืดหยุ่นมากกว่าเส้นอุปสงค์และอุปทานภายในประเทศ
- จะแสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการลดค่าของเงินที่มีต่ออัตราการชำระเงิน ให้เคราะห์ทั้งในรูป ของเงินสกุลในประเทศและเงินสกุลต่างประเทศ
- เงื่อนไขของ Marshall-Lerner คืออะไร เงื่อนไขของ Marshall-Lerner ควรจะมีลักษณะอย่างไร จึงจะทำให้การลดค่าของเงินมีผลให้อัตราการชำระเงินดีขึ้น ใช้รูปภาพประกอบการอธิบาย
- ความยืดหยุ่นของเส้นอุปทานของสินค้าและบริการ มีบทบาทหรือไม่ อย่างไร ในการปรับ อัตราการชำระเงินโดยการลดค่าของเงิน
- การลดค่าของเงินอาจทำให้อัตราการค้าตีขึ้นหรือลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของเส้น อุปสงค์และอุปทานของสินค้าและบริการส่งออกและนำเข้า ยกราย

หนังสืออ่านประกอบบทที่ 4

- Carbough, Robert J. **International Economics.** Massachusetts : Winthrop Publishers, Inc., 1980.
Gowland, David. **International Economics.** London : Croom Helm Ltd., 1983.
Heller, H. Robert. **International Monetary Economics.** New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1974.
Scammell, W.M. **International Trade and Payments.** New York : St. Martin's Press, Inc., 1974.

